

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ iii

1. BÖLÜM:

ANADOLU'DA ANTİK ÇAĞ FİLOZOFLARI 1

1.1. Thales ve Milet Okulu 3

Dr. Öğr. Üyesi Vedat Acar, Öğr. Gör. Ergün Efendi

1.2. Prieneli Bias 17

Dr. Nurgül Çalışkan

1.3. Anaksimandros 28

Doç. Dr. Tolga Fahri Çakmak

1.4. Anaksimenes 38

Doç. Dr. Elçin Doğan Gürbüzler

1.5. Anaksagoras 47

Doç. Dr. Uğur Ceylan

1.6. Efesli Herakleitos 59

Öğr. Gör. Ergün Efendi, Dr. Turan Okul

1.7. Ksenofanes 70

Doç. Dr. Özcan Zorlu

1.8. Miletli Aspasia 87

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi Kırıcı Tekeli

1.9. Sinoplu Diogenes 95

Doç. Dr. Nuray Tetik

1.10. Ereğlili Herakleides 125

Arş. Gör. Merve Sağcan

1.11. Aristoteles ve Assos Okulu 131

Arş. Gör. Onur Akgül

1.12. Efesli Zenodotus 146

Öğr. Gör. Dr. Eda Avcı

1.13. Tyanalı Apollonius	157
<i>Dr. Öğr. Üyesi Lale Yılmaz</i>	
1.14. Epiktetos	168
<i>Dr. Öğr. Üyesi Gizem Çapar</i>	
1.15. Samsatlı Lukianos	179
<i>Dr. Öğr. Üyesi Nilgün Demirel İli</i>	
1.16. Bergamalı Galen	188
<i>Doç. Dr. Seçkin Eser</i>	

2. BÖLÜM

ANADOLU'DA TÜRK İSLAM DÜŞÜNÜRLERİ	209
2.1. Karaca Ahmet Sultan	211
<i>Arş. Gör. Dr. Arzu Balıkoğlu</i>	
2.2. Ahi Evran	224
<i>Dr. Öğr. Üyesi Serhat Yozcu</i>	
2.3. Şeyh Edebalı	247
<i>Arş. Gör. Seda Yetimoğlu, Arş. Gör. Zekiye Nur Akyürekli</i>	
2.4. Mevlana Celaleddin-i Rumi	256
<i>Doç. Dr. Özlem Güzel</i>	
2.5. Hacı Bektaş-ı Veli	270
<i>Tarık Şengel, Doç. Dr. İbrahim Çiççi</i>	
2.6. Yunus Emre	284
<i>Doç. Dr. Sinan Gökdemir</i>	
2.7. Somuncu Baba	296
<i>Arş. Gör. Dr. Zeynep Çokal</i>	
2.8. Abdal Musa	307
<i>Öğr. Gör. Dr. Ayşen Acun Köksalanlar</i>	
2.9. Hacı Bayram-ı Veli	325
<i>Doç. Dr. Yalçın Aslantürk</i>	
2.10. Akşemsettin	333
<i>Arş. Gör. Aybüke Özsoy</i>	
2.11. Pir Sultan Abdal	350
<i>Arş. Gör. Can Aktaş</i>	
2.12. Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Veli	361
<i>Doç. Dr. Canan Tanrısever</i>	
2.13. Erzurumlu İbrahim Hakkı	367
<i>Dr. Öğr. Üyesi Ramazan İnan</i>	

3. BÖLÜM**ANADOLU DÜŞÜNCE YAPISINI ETKİLEYEN DÜŞÜNÜRLER..... 375****3.1. Farabi..... 377***Dr. Öğr. Üyesi Özge GÜDÜ DEMİRBULAT***3.2. Gazali..... 399***Öğr. Gör. Serdar UZUN***3.3. Seyyid Abdülkadir Geylani..... 411***Dr. Savaş YILDIZ***3.4. Ahmet Yesevi..... 427***Doç. Dr. Serkan AYLAN***3.5. Şems-i Tebrizi 438***Doç. Dr. Hande AKYURT KURNAZ***3.6. Muhyiddin İbnü'l-Arabi..... 460***Öğr. Gör. Özcan ÖZDEMİR*

Editörler
Dr. Tolga Fahri ÇAKMAK
Dr. Özlem GÜZEL

ANADOLU DÜŞÜNÜRLERİ

DETAY
YAYINCILIK

Ankara, 2023

DETAY YAYINLARI : 1648

1. Baskı : Ocak 2023

ISBN : 978-605-254-721-2

Yayıncı Sertifika No : 46573

Matbaa Sertifika No : 42488

Kitap bölümlerine ait her türlü yasal/akademik sorumluluk bölüm yazarlarına aittir.

© Detay Anatolia Akademik Yayıncılık Ltd. Şti.

Her hakkı saklıdır. Yazarından ve yayınevinden yazılı izin alınmaksızın bu kitabın fotokopi veya diğer yollarla kısmen veya tamamen çoğaltılması, basılması ve yayınlanması yasaktır. Aksine davranış, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gereğince, 5 yıla kadar hapis ve adli para cezaları ile fotokopi ve basım aletlerine el konulmasını gerektirir.

Dizgi : Detay Yayıncılık
Kapak Resmi : Kadir Akyol
Kapak Tasarım : Detay Yayıncılık
Baskı ve Cilt : Bizim Buro Basımevi
1. Sanayi Caddesi Sedef Sokak No: 6/1 İskitler-Ankara

Kütüphane Bilgi Kartı

Editörler: Tolga Fahri Çakmak ve Özlem Güzel

Anadolu Düşünürleri, 1. Baskı

ISBN: 978-605-254-721-2, viii + 480 sayfa, kaynakça var, izin yok

GENEL DAĞITIM ve İSTEME ADRESİ

DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD. ŞTİ.

Adakale Sokak No: 14/4 Kızılay/ANKARA

Tel : (0.312) 434 09 49 • Faks: (0.312) 434 31 42

Web: www.detayyayin.com.tr • e-posta: detayyay@gmail.com

1. BÖLÜM

Anadolu'da Antik Çağ Filozofları

Sinoplu Diogenes (Diyojen)

*"Yunanlılar arasında kinizmin fışkırdığı pınar...
İnsanoğlunun kurduğu dünyaya hayır demek için
karşı konulmaz bir dürtüdür,
çünkü aklın ışığında böyle bir dünya
bozuk temeller üzerine kurulmuştur."
Luis E. Navia¹*

Nuray TETİK DİNÇ²

1. Diyojen Hakkında Genel Bilgi

Diogenes'in³ biyografisine geçmeden önce, onunla ilgili bilgilere nasıl ulaşıldığından bahsedilmesi gerekmektedir. Kendine ait (eğer varsa) çok az yazı bıraktığı için, Diogenes'in hayatı ve felsefesi hakkındaki bilgiler ancak başka kaynaklardan elde edilmektedir ve bu bilgilerin bazılarının meşruiyeti bugün tartışmalıdır. Kendisine atfedilen eserlerin hiçbiri günümüze ulaşmadığından Diogenes hakkında bilinenler büyük ölçüde, yaşamı boyunca onunla ilişkili olduğu söylenen ve karakteri ve felsefesi ile ilgili çıkarımların yapıldığı anekdotlardan veya deyişlerden (chreia) oluşmaktadır.⁴ Diogenes Laertius'un "Seçkin Filozofların Yaşamları" adlı eserinin altıncı kitabında yer alan Diogenes'in biyografisi, genellikle onun hakkındaki en önemli antik ikincil kaynak olarak kabul edilmektedir ki bu eser Diogenes'in ölümünden 500 yıl sonrasında aittir.⁵ Yaklaşık olarak MS 3. yüzyılda yaşadığının haricinde Laertius'un kendisi hakkında çok az şey bilinmektedir. Hatta adı bile tartışılabilir. Ancak burada onunla ilgili vurgulanması gereken en önemli konu, kendisinin Diogenes ile ilgili yazdığı bilgilerin ne derecede doğru olduğunun bilinmediğidir. Elbette ki Laertius, Diogenes'le ilgili bilgi veren ilk kişi değildir ve Diogenes'ten bahsettiği kitabında birçok kaynak kullanmakta ve alıntı yapmaktadır. Örneğin, Diogenes'ten ilk bahseden kişinin MÖ 250 dolaylarında yaşamış olan Carystuslu Antigonus olduğu söylenmekte ve Laertius'un onun eserinden yararlandığı görülmektedir. Antigonus'un yanı sıra Laertius'un temel bilgi kaynakları arasında Smrynalı Hermippus, Diogenes hakkında bir kitap yazan İskenderiyeli Sotion (MS 200), tartışmalı bir kaynak olan Diodes (Nietzsche, Laertius'un Diogenes'le ilgili bölümünün neredeyse tamamının aslında Diodes tarafından yazıldığını iddia etmektedir) ve Hadrian zamanında yaşayan bir Sofist

¹ Cutler, 2005: 9.

² Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi, ntetik80@yahoo.com.

³ (Διογένης ὁ Κυνικός) (MÖ 404/412-323).

⁴ Irvine, 2014: 29; Sirois, 2014: 87.

⁵ Sieben, 2018: 14; Irvine, 2014: 29; Sirois, 2014: 87; Shea, 2010: 2; Dudley, 1937: 20.

KAYNAKÇA

- Allen, A. (2018). The Culture of Education: Ancient Cynicism and 'The Scandal of The Truth', *Materiali Foucaultiani*, 7 (13-14): 75-92.
- Altınkaya, D. D. (2020). Felsefenin Skandalı Sıradanlığı: Kinik Parrhesia ve Karşı-Tutum, *Beytulhikme an International Journal of Philosophy*, 10(4): 1281-1302.
- Altunoğlu, M. (2020). Sokrates ve Sokratesçi Okullar. (Edt.) Altunoğlu, M. ve Taştan, F. *İlkçağ Felsefesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Arslan, A. (2006). *İlkçağ Felsefe Tarihi 2 Sofistlerden Platon'a*. 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: 153
- Bosman, P. (2016). Ancient Cynicism For the elite or for the masses? (Ed.) Evans, R. *Mass and Elite in the Greek and Roman Worlds. From Sparta to Late Antiquity*. 1st Edition, London: Routledge.
- Branham, R. B. and Goulet-Caze, M-O. (1996). Introduction. (Eds.) Branham, R. B. and Goulet-Caze, M-O. *The Cynics: The Cynic Movement in Antiquity and Its Legacy*. Los Angeles: University of California Press.
- Cevizci, A. (1999). *Felsefe Sözlüğü*. 3. Baskı, İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Cevizci, A. (2000). *İlkçağ Felsefesi Tarihi*. Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Bursa: Asa Kitabevi.
- Cutler, I. (2005). *Cynicism from Diogenes to Dilbert*. North Carolina: McFarland&Company, Inc.
- Çağlayan, S. (2020). Sinopeli Diogenes. 1. Baskı, İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi.
- Desmond, W. (2008). *Cynics*. 1st Edition, London and New York: Routledge
- Dudley, D. R. (1937). *A History of Cynicism. From Diogenes to the 6th Century A.D.* 1st Edition, London: Methuen&Co. Ltd.
- Dürüşken, Ç. (2021). Antikçağ Felsefesi. Homeros'tan Augustinus'a Bir Düşünce Serüveni. 5. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Friedell, E. (1999). *Antik Yunan'ın Kültür Tarihi*. (Çev.) 1. Baskı, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Foucault, M. (2012). *Doğruyu Söylemek*. (Çev.) Eksen, K. 3. Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Gökberk, M. (1996). *Felsefe Tarihi*. 8. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Güleryüz, H. (2019). *Dünyayı Değiştiren Çocuklar*. 3. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Hadot, P. (2002). *What is Ancient Philosophy?* 3rd Printing, London: The Belknap Press of Harvard University Press.
- Hard, R. (2012). *Sayings and Anecdotes: With Other Popular Moralists*. 1st Edition, New York: Oxford University Press.
- <https://mapio.net/pic/p-22805521/>, Erişim Tarihi: 20.06.2022.
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Diyojen>, Erişim Tarihi: 20.06.2022.
- Irvine, S. M. (2014). *Don't Shoot the Messenger! Rethinking Cynicism and the Value of Political Critique*, Unpunblished Ph.D. Thesis, Johns Hopkins University, Baltimore, Maryland.

- Keskin, U. (2017). Sinoplu Diyojen'in Modern Temsilcisi Olarak "Erdener Abi" Çizgi Karakteri, *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2): 27-46.
- Kreeft, P. (2019). *Socrates' Children. The 100 Greatest Philosophers*. St. Augustine's Press.
- Laertius, D. (2007). *Ünlü Filozofların Yaşamları ve Öğretileri*. (Çev.) Şentuna, C. 3. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Long, A. A. (1996). The Socratic Tradition: Diogenes, Crates, and Hellenistic Ethics. (Eds.) Branham, R. B. and Goulet-Caze, M-O. *The Cynics: The Cynic Movement in Antiquity and Its Legacy*. Los Angeles: University of California Press.
- Magee, B. (2017). *Felsefenin Öyküsü*, (Çev.) Şener, B. S. 1. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Mayfield, D. S. (2015). *Ancient Cynicism*. 1st Edition, Berlin: De Gruyter.
- Navia, L. E. (1996). *Classical Cynicism. A Critical Study*. 1st Edition, USA: Greenwood Publishing Group.
- Russell, B. (1996). *Batı Felsefesi Tarihi. İlkçağ*. (Çev.) Sencer, M. 5. Baskı, İstanbul: Say Yayınları.
- Schutijser, D. (2017). Cynicism as a way of life: From the Classical Cynic to a New Cynicism, *Akropolis Journal of Hellenic Studies*, 1: 33-54.
- Shea, L. (2010). *The Cynic Enlightenment. Diogenes in the Salon*. USA: The Johns Hopkins University Press.
- Sieben, K. K. (2018). *Diogenes in His Own Time*, Unpublished Ph.D. Thesis, University of Wales Trinity Saint David, London.
- Sirois, M. (2014). *The Early Cynic Tradition: Shaping Diogenes' Character*, Unpublished Ph.D. Thesis, Princeton University, New Jersey.
- Şenel, A. (2004). *Siyasal Düşünceler Tarihi. Tarihöncesinde İlkçağda Ortaçağda ve Yeniçağda Toplum ve Siyasal Düşünüş*. 11. Kısaltılmış Baskı, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- von Aster, E. V. (2005). *İlkçağ ve Ortaçağ Felsefe Tarihi*. (Çev.) Okur, V. 3. Baskı, İstanbul: İm Yayın Tasarım.
- Vorlander, K. (2004). *Felsefe Tarihi*. (Çev.) İzzet, M. ve Saadeddin, O. 1. Baskı, İstanbul: İz Yayıncılık.
- Yardımcı, A. B. (2018). Sinoplu Filozof Diogenes (Diyojen) ve Etik Anlayışı, (Edt.) Kıran, Ö. *Sosyal Bilimciler Gözüyle Sinop*. 1. Baskı, Ankara: Berikan Yayınevi.
- Yılmaz, Y. A. (2017). *Sinizm ve Sınıf Bilinci*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.